

Τί οὖν λοιπόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ἃ κοινὰ νῆ Δία πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς ἀγωνιζομένοις παρὰ τῆς τῶν ἄλλων ὑμῶν φύσεως, καὶ οὐδεὶς αὐτὸς ἐαυτῶ ταῦτα φέρει τῶν κρινομένων, ἀλλ' ὑμῶν ἕκαστος ἔχων οἴκοθεν ἔρχεται, ἔλεον, συγγνώμην, φιланθρωπίαν. ἀλλὰ τούτων γ' οὐθ' ὅσιον οὔτε θέμις τῷ μιαρῶ τούτῳ μεταδοῦναι. διὰ τί; ὅτι ὃν ἂν αὐτὸς ἕκαστος νόμον τῆ φύσει κατὰ πάντων ἔχη, τούτου τυγχάνειν παρ' ἐκάστου δίκαιός ἐστι καὶ αὐτός. τί οὖν νόμον ὑμῖν ἢ τίνα βούλησιν ἔχειν Ἀριστογείτων κατὰ πάντων δοκεῖ; πότερ' εὐτυχοῦντας ὀρᾶν καὶ ἐν εὐδαιμονία καὶ χρηστῇ δόξῃ διάγοντας; καὶ τί ποιῶν ζήσεται; τὰ γὰρ τῶν ἄλλων κακὰ τοῦτον τρέφει. οὐκοῦν ἐν κρίσεσι καὶ ἀγῶσι καὶ πονηραῖς αἰτίαις ἅπαντας εἶναι βούλεται ταῦτα γεωργεῖ, ταῦτ' ἐργάζεται. ὁ δὲ ποιός τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλοῖτ' ἂν δικάως ὁ τρισκατάρατος, ὁ κοινὸς ἐχθρός, ὁ πᾶσι δυσμενής, ὅτῳ μήτε γῆ φέροι καρπὸν μήτ' ἀποθανόντα δέξαιτο; οὐχ ὁ τοιοῦτος; ἔγωγε νομίζω. τίνος δὲ συγγνώμης ἢ ποίων ἐλέων οἱ σεσυκοφαντημένοι τετυχήκασιν παρὰ τούτου, οἷς οὗτος θανάτου πᾶσιν ἐτιμᾶτ' ἐν τουτοισὶ τοῖς δικαστηρίοις, καὶ ταῦτα πρὶν τὴν πρώτην ψῆφον διενεχθῆναι; καὶ ἐφ' οἷς ὁ βάσκανος οὗτος οὕτως ὠμῶς καὶ πικρῶς εἶχεν, τούτους ὑμῶν οἱ λαχόντες, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δίκαια ποιοῦντες ἔσωζον,

Τι, λοιπόν, άντρες Αθηναῖοι, (σ' αυτόν) απομένει; (Εννοείται ότι απομένει σ' αυτόν) Η βοήθεια που προσφέρεται σε όλους, μα το Δία, όσους υπερασπίζονται τη ζωή τους η οποία συνδέεται με τη φυσική ιδιοσυγκρασία των υπολοίπων από εσάς και κανένας από τους κατηγορούμενος δεν τη φέρνει ο ίδιος για τον εαυτό του, αλλά ο καθένας από σας έρχεται κουβαλώντας από το σπίτι του την ευσπλαχνία, τη συγγνώμη και τη φιλανθρωπία. Αλλά δεν είναι ούτε όσιο ούτε και θεμιτό να προσφέρετε αυτά σ' αυτόν τον μιαρό. Και για πιο λόγο; Γιατί όποιο νόμο με βάση τη φυσική του προδιάθεση ο καθένας εφαρμόζει εναντίον των άλλων, αυτό τον ίδιο νόμο είναι δίκαιο να εφαρμόζει κι ο καθένας εναντίον αυτού του ίδιου. Και ποιο λοιπόν νόμο ή ποια επιθυμία νομίζετε ότι έχει ο Αριστογείτονας για όλους τους άλλους; Ποιο από τα δύο, να τους βλέπει ευτυχισμένους, να ζουν σε ευδαιμονία και να απολαμβάνουν την καλή φήμη; Και με ποιες ενέργειες ζει; Συντηρείται από τα βάσανα και τις δυστυχίες των άλλων. Αποδεδειγμένα επιθυμεί όλοι να βρίσκονται μπλεγμένοι σε δικαστικές διενέξεις, σε αγωγές και σε άθλιες και συκοφαντικές κατηγορίες. Αυτά κάνει ως καλός γεωργός και μ' αυτά ασχολείται. Και ποιος, λοιπόν, άντρες Αθηναῖοι, θα αποκαλούνταν δικαιολογημένα «τρискаτάρατος», «κοινός εχθρός», «μισητός σε όλους», εκείνος « που η γη μακάρι να μην παράγει καρπούς για αυτόν μήτε να τον δεχθεί, όταν πεθάνει»; Δεν θα αποκαλούνταν αυτός; Εγώ τουλάχιστον το πιστεύω. Και ποια συγγνώμη ή ποια ευσπλαχνία συνάντησαν από αυτόν εκείνοι που υπήρξαν θύματα της συκοφαντίας του; Για όλους εκείνους αυτός ζητούσε το θάνατο σ' αυτά εδώ τα δικαστήρια και μάλιστα πριν από τη διεξαγωγή της πρώτης ψηφοφορίας. Και αυτούς στους οποίους ο συκοφάντης αυτός τέτοια ωμότητα και πικρόχρολο μένος έδειχνε, αυτούς τους έσωζαν από το θάνατο, άντρες Αθηναῖοι, εκείνοι από σας που κληρώνονταν ως δικαστές με τις δίκαιες αποφάσεις τους και αθώνωναν τα θύματα της

καὶ τοὺς ὑπὸ τούτου συκοφαντούμενους ἀπεψηφίζοντο, καὶ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων οὐ μετεδίδοσαν τούτῳ. ἀλλ' ἦ γε τούτου πικρία καὶ μαιφονία καὶ ὠμότης παρῆν καὶ ἐξητάζετο οὐχὶ παιδιά, οὐχὶ μητέρας τῶν κρινομένων ἐνίων γραῦς παρεστῶσας ὄρων οὔτος ἤλεει. εἶτα σοὶ συγγνώμη; πόθεν ἦ παρὰ τοῦ; ἦ τοῖς σοῖς παιδίοις ἔλεος; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. σὺ τὸν εἰς ταῦτ' ἔλεον προδέδωκας, Ἀριστογεῖτον, μᾶλλον δ' ἀνήρηκας ὄλως. μὴ δὴ πρὸς οὓς αὐτὸς ἔχωσας λιμένας καὶ προβόλων ἐνέπλησας, πρὸς τούτους προσορμίζου· οὐ γὰρ δίκαιον.

Εἰ τοίνυν ἀκούσατε καὶ τὰς βλασφημίας ἅς κατὰ τὴν ἀγορὰν περιῶν καθ' ὑμῶν ἔλεγεν, ἔτι μᾶλλον ἂν αὐτὸν μισήσατε, καὶ δικαίως. φησὶ γὰρ πολλοὺς ὀφείλιν τῷ δημοσίῳ, τούτους δ' ἅπαντας ὁμοίους ὑπάρχειν ἑαυτῷ. ἐγὼ δὲ πολλοὺς μὲν εἶναι τοὺς ἠτυχηκότας, εἰ καὶ δύο εἰσὶ μόνοι, συγχωρῶ· παντὶ γὰρ πλείους εἰσὶ τοῦ δέοντος, καὶ οὐδένα τῶν ἄλλων ὀφείλιν ἔδει. οὐ μέντοι μὰ τοὺς θεοὺς τούτῳ γ' ὑπάρχειν ὁμοίους οἶομαι τούτους, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, ἀλλὰ καὶ τούναντίον. οὕτως δὲ λογίζεσθε. καὶ μή μ' ὑπολάβητ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς πρὸς ὀφείλοντας ὑμᾶς τῷ δημοσίῳ διαλέγεσθαι· οὔτε γὰρ ἔστιν μήτε γένοιτο τοῦτο, οὔτ' ἐγὼ νομίζω.

Δημοσθένης, «Κατὰ Ἀριστογεΐτονος»
81-85

συκοφαντίας του, ψηφίζοντας υπέρ αυτού σε ποσοστό λιγότερο από το ένα πέμπτο.

Ωστόσο όμως η χολή, η ωμότητα και ο βρώμικος φόνος ήταν και εκεί και εκδικάζονταν και αυτός, αν και έβλεπε, δεν έδειχνε έλεος ούτε στα παιδιά ούτε στις μητέρες των κατηγορουμένων, μερικές ήδη γριές, που ήταν παρούσες. Και ύστερα να σου αναγνωριστεί η συγγνώμη; Από πού κι από ποιόν; Ή να επιδειχθεί ευσπλαχνία για τα παιδιά σου; Ούτε κατά διάνοια. Αυτή την ευσπλαχνία (για τα παιδιά σου) την έχεις προδώσει εσύ ο ίδιος, Αριστογεΐτονα, ή μάλλον την έχεις καταστρέψει τελείως. **Μη, λοιπόν, ζητάς αγκυροβόλιο στα λιμάνια που ο ίδιος μπάζωσες και γέμισες με πασάλους.** Γιατί δεν είναι καθόλου δίκαιο.

Εάν, όμως, ακούσετε και τις βλασφημίες που εκτόξευε εναντίον σας, τριγυρίζοντας στην αγορά, θα τον μισήσετε ακόμη πιο πολύ και με το δίκιο σας. Ισχυρίζεται, δηλαδή, ότι οι οφειλέτες του δημοσίου είναι πολλοί και ότι όλοι είναι όμοιοι μ' αυτόν. Εγώ, συμφωνώ ότι αυτοί που έχουν ατυχήσει είναι πολλοί, ακόμη κι αν είναι μόνο δύο, γιατί σε κάθε περίπτωση είναι περισσότεροι από όσο πρέπει, αφού κανένας από τους άλλους δεν έπρεπε να χρωστά. Όμως, μα τους θεούς, δε νομίζω ότι αυτοί είναι όμοιοι μ' αυτόν ή σχεδόν όμοιοι αλλά το τελείως αντίθετο. Έτσι να σκέφτεστε. Και μη θεωρήσετε, άντρες Αθηναίοι, ότι μιλώ σε σας τώρα σα να ήσασταν οφειλέτες του δημοσίου. Γιατί αυτό δεν συμβαίνει, ούτε θα μπορούσε να γίνει, αλλά ούτε κι εγώ το νομίζω.

Μετάφραση: Στάθης Παπακωνσταντίνου

